
بررسی ویژگی‌های کمدی با رویکردی نسبت به ماهیت طنز در آثار "آنتون چخوف" با نگاهی به نمایشنامه "باغ آلبالو"

■ علیرضا بنیادی

تاریخ دریافت مقاله ۱۳۰۱/۱۰/۹۳ | تاریخ پذیرش نهایی ۱۳۰۳/۰۳/۲۵

بررسی ویژگی‌های کمدی با رویکردی نسبت به ماهیت طنز در آثار "آنتون چخوف" با نگاهی به نمایشنامه "باغ آلبالو"

علیرضا بنیادی | مربی، گروه نمایش، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز

چکیده

طنز چخوف براساس عملکرد و نقش شخصیت‌ها و جهان‌بینی شخصیت‌های درام او معنا پیدا می‌کند. شخصیت‌ها در درام چخوف در عین حال که در لحظاتی خنده‌دار هستند، احساس ترحم را هم در مخاطب به وجود می‌آورند. این مدل در بسیاری از شخصیت‌های آثار چخوف قابل‌ارزیابی است. از طرف دیگر چخوف انسان‌وار، تفاوتی بین شخصیت‌های اصلی و فرعی قایل نمی‌شود. قهرمان‌پروری در آثار او دیده نمی‌شود. درام چخوف در یک وضعیت مبهم شخصیت‌هایش را در پیدایش و به وجود آمدن اتفاق‌های غیرعمد به نمایش می‌گذارد. قطعیت نداشتن، به‌عنوان یک ویژگی، منجر به پیدایش وضعیت‌های مسخره و طنز می‌شوند. درک این وضعیت در تحلیل و اجرای نمایشنامه‌های چخوف بسیار مهم است. وضعیتی که هم‌چون لبه تیغ ممکن است از یک سو تحلیل و اجراکننده را به سمت تراژدی و در سمت دیگر به کمدی سبک و هجو آمیز منحرف کند. این مقاله با نگاهی جدی نسبت به جهان‌بینی شخصیت‌ها قصد دارد تا طنز چخوف در پرداخت درام را مورد ارزیابی و تحلیل قرار دهد و می‌تواند در مورد یکی از آسیب‌های جدی در مسیر تحلیل و حتی تولید نمایشنامه‌های چخوف که برداشت و نگاه نادرست نسبت به ماهیت طنز در آثار این نویسنده برمی‌گردد، مورد استفاده قرار گیرد. به‌عنوان مثال اغراق در خلق کمدی، با بی‌توجهی به وجه کمدیک در مورد نمایشنامه‌های چخوف می‌تواند تحلیل یا اجرا را در مسیری دیگر قرار دهد و حتی طنز چخوف را به اشتباه به هجو و هزل نزدیک کند. از این رو در این تحقیق سعی شده تا ضمن ارزیابی ویژگی‌های کمدیک و به‌طور مشخص طنز در درام چخوف با تاکید بر پرداخت شخصیت‌ها، به نتیجه‌گیری کاربردی و در عین حال روشن در مورد ماهیت طنز در آثار آنتوان چخوف را مورد بررسی قرار دهیم.

در این تحلیل که به صورت توضیحی - تفسیری انجام شده، پس از ارزیابی ویژگی‌های کمدیک آثار چخوف براساس رویکرد اصلی به نتیجه خواهیم رسید. الگوی تحقیق نمایشنامه **باغ آلبالو** آنتوان چخوف است که احتمالاً می‌تواند بهترین نمونه برای ردیابی ویژگی‌های طنز در کار این نویسنده باشد. تحقیق به صورت کتابخانه‌ای و به روش استقرایی صورت گرفته و پس از ارزیابی آرا و نظرات براساس رویکرد اصلی به استنتاج و نتیجه‌گیری خواهیم پرداخت.

واژگان کلیدی: آنتوان چخوف، طنز، کمدی، شخصیت، نمایشنامه باغ آلبالو.